

cosa': «No han, les dites gents, cases ni habitacions ni *sittis* en què reposan, sinó lla hon se reposen après que són laçats», *AntCanals (Provid, NCL, 110)*. I amb el paper d'adjectiu, almenys en llenguatge legal, com a equivalent de 'immoble', i en totes dues variants: «que tal delat ['acusat'] perda tots los béns, axí *setis* com mobles, e del cors sia feyta justícia corporal» a. 1424, *Privil* de la Vall d'Àneu (*RFE* IV, 34); parlant dels afores de la SdUrg.: «Ha lo dit Castell de Ciutat les terres e possessions devall scrites, que són béns *sittis* o immobles: --- una terra nomenada la Conomina ---», *Spill de Castellbò*, a. 1516 (f° 74r^o); «les cases del Rm archabisbe de Tarragona, qui stan *sittes* en lo carrer Ample», Bna 1519 (*Archts* III, 293).

Menys freqüent a l'E. Mj., però no inoït, és que tingui el sentit de 'setge, encerclament d'una plaça forta': «lo infortunat Rey --- nou batalles perdé --- e s'agué a retraure dins la ciutat de Londres: e allí se féu fort; com los moros ho saberen, posaren-li *siti* entorn de la ciutat, e --- s'í fehien de molts bells fets de armes, emperó a la fi lo affigit Rey hagué de exir per força de Londres, per la gran fam que y havia ---», *JoMartorell* (§ 5, Ag., 23.9f.).

De tota manera la cosa comuna en el català antic és *setge*, de manera que és anacrònic parlar del gran *siti* de Girona en temps de Pere el Gran (no tant en els que resistí Barcelona en el S. XVII etc.); i no és exacte que en aquest sentit es trobi *seti* ja en Jaume I, i sí el verb *assetjar*: en el passatge de la presa de València, «haguem acort de cal part la *assetjariem*, car deyen tots los demés que més valia lo *seti* a la Boatella» (Ag., 301), *seti* vol dir la disposició del lloc a propòsit per a l'atac a fons a la ciutat: que el rei proposava emprendre màximament per un altre costat; i ja veiem que usa *assetjar*, perquè d'encerclament es tractava al capdavant Així aquest passatge ajuda a comprendre com es produí el desplaçament del significat. Ja força més cap aquest es troba l'ús en la *Crònica* del Cerimoniós: «com partim de la ciutat de València, lexiem per loctinent nostre --- lo comte d'Urgell, nostre nebot, qui ab certes companyes de cavall e de peu anà *assetjar* lo loc de Sogorb, lo qual en aquell *siti* se reté a Nós» (ed. Pagès, 390.26, § 56): val a dir que el context encara no mostra un significat ben acabat i és clar que és un disbarat imprimir *assetjar* (com ho fa l'ed. Pagès).

En la llengua de la Renaixença i dels nostres dies, segueixen les accs. antigues o almenys continuà vivint en aquells diferents canals semàntics. Arrencant des dels segles de transició: «VAXELLA DE LA CUYNA --- rallar lo formatge ---; *siti* de la olla: sessibulum ollae --- ayguera de la sala ---»; «passejar lo chic: gestare puerum ambulando; la moça qui l passeja ---; lo *siti*: stibadium; fer jocs al chic --- plorar lo chic ---», *OPou (ThPu, 228, 310)*.

En els escriptors de la Renaix. es troba més aviat *seti* que *siti* (com és natural i conforme a la vida del mot): «en lo *seti* qu' ell sevía ['seia, estava'] / hi ha un Sant Cristó molt bonic / ---», reco. per Verdaguera a Prats de Molló (per a MilàF, *Romlio, 35.1f., v^o F.*

MilàF prou sap l'ús medieval i per això en els seus assaigs èpics admet ara l'una, ara l'altra forma: «Lo comte Galind crida al pros Bernat, / a una sala voltada, del seu palau / --- / seya al mitj de la sala lo fill d'Aznar, / en un *siti* de voti ben tornejat», *Pros B, v. 175*. «S'aixeca del aspre *seti* - y ab gran cuyta s'agenolla, / y canta ensems ab les altres: --- Pregau per mi, gran Senyora!», *Arnaldó de Beseya, v. 173*.

Als altres, quasi sols *seti*, almenys en els del cat central: «A mes plantes caygué, nafrat al mig del cor, / posar volgué, en mos polsos, d'Espanya la corona, / y al seu costat asseure'm en lluent *seti* d'or / ---» així en el primer assaig de l'*Atl. I, 54d* (estrofa descartada després) I no era solament terme noble i poètic: «No he tirat mai per ballarí ---diguí jo ---. ---Doncs, si no tens res més important que fer, seu aquí que fumarem un cigarro---. I em senyalava *seti* al seu costat, damunt de l'herba», *MrnVayreda (Puny, 1, 4 III, 79 (67))*. I escrivia el jove Verdaguera, en el seu rústic ambient, c. 1868: «ellas --- los feyan lloch aprop llur, o ls allargavan *seti*», «assehent-se --- en brèvolas posts, escambells, trossos de tió per *seti*, l'enrotllan ---» (Inèd. Casac. I, 108.2f., 108.9).

Val a dir que avui, en l'ús oral, en totes dues formes, és un mot bastant antiquat, a Bna, i fins en català central: almenys en la forma *siti* ho és del tot, una mica menys *seti*, que en el sentit de 'seient' se sent bastant a les comarques, sobretot cap al Nord del cat. or i de tot el Princ., sense res de ressonància noble ni literària, tal com ho veiem en Vayreda; no podríem dir tant de Bna i de la rodalia immediata, fins gran part del Maresme.

Encara l'any 1928 cridava força l'atenció quan un home del poble deia a unes dones de Sant Pol de Mar, que no es decidien a pujar en un carruatge públic que encara trigaria a anar-se'n: «pugeu-hi, que així ja tindreu el *séti* amanit» (no era de St. Pol mateix però de no gaire més enllà). Després ho vaig anar sentint en molts llocs, sempre pronunciat amb *e* tancada; en el B Emp. li observen a AMAcover que és ben usual (Llofriu, *BDLC* IX, 1917, 341). Entre la gent urbana, que havia usat bastant l'intolerable castellanisme *asiento*, es vacià molt, en comprendre que calia desar la lletja paraula, entre *seti* i *seient* que els barcelonins etc. sentien com un neologisme; fins que, pels anys 30, començaren a adoptar aquest els encarregats del servei públic; tinc nota que el 1936 en el Ripollès, en un omnibus, els pagesos deien «aquí hi ha un *séti*», i el cobrador contestà «aquells *seients* són buits» (Sant Pau de Segúries).

En efecte, sobretot quan es tracta del terror res hi ha més corrent entre la gent senzilla des del Montseny al Nord: «El *séti* de Roldan» us diuen a Setcases que el trobareu al passar la carena cap a Prats de Molló (i Rotlan us diran que és fama que s'hi va asseure, 1936); pedrissos dins un poble: «allà hi ha uns *séti*s i ---» Montesquiú d'Albera (1959); «El *séti* d'En Manuel» pedrís dalt el «Pas de França» en el Canigó (Torinyà, 1960) No és pas que això cessi cap a Ponent, si bé en el Pallars ho sento amb *é* oberta: